

Kilián István

Leánykérés...

Bandi, te, ugorj ki gyorsan az ágyból!

Bandi, te, ugorj gyorsan ki az ágyból! Háromnegyed hat. Szaladj, mert lekésed a vonatot! – költötte egy olyan 25-30 közötti lány valamivel fiatalabb öccsét. A fiatalember meg kipattant az ágyból, gyorsan kimosta szeméből az álmat, magára kapta fehérre mosott ingét, élesre vasalt, fekete szövetnadrágját, inge fölé meg felhúzta sötétkék vasutas zubbonyát. Alulról felfelé begombolta gombjait, csak legfelül a merev magas nyakrésszel bajlódott, míg végül is nővére segített, s az itteni kapoccsal sikerült összefogni zubbonya nyakrészét. S talán még azt sem mondta, hogy Isten áldjon. Máris rohant, mert tudta, hogy még tíz perce van. Végig kellett szaladnia a Vitkovits utcán, s majd amikor elhagyta a Bocskai meg a Gerinc utcát, akkor már lejtősebb a terep. Elszaladt a rác templom mellett, s leért a Ráckapu térre, s már el is hagyta a Rác hóstyát. Onnan a Mária utcán futott végig, át az Eger-patak nem tudom hanyadik hídján, s ott is volt a Cifrakapu téri iskolánál a Cifra hóstyán, s szaladt hármásával szedve a lépcsőket felfelé, hogy még elérje a Várállomáson a vonatot, amely Szarvaskőre viszi a nyalka fiatalembert. Lihegve oda is ért, még messzebből ugyan hallotta a vonat sípját, de mire az állomáshoz eljutott, már csak vasutas kollégáját találta, aki nem neki, csak a vonat személyzetének tisztelgett. A vonat végét még látta. Szaladni már nem volt érdemes utána, de kilépni igen, – végig a talpfákon.

– Ha itt haladok a vonat után, Felnémeten még elérhetem, hiszen Szavaskőről jön az ellenvonat, s az odatartó szerelvénynek Felnémeten meg kell várnia akkor is, ha tíz perccel késik – gondolkodott a fiatalember. Szedte is a lábát, már amennyire tudta. Végig a talpfákon, s közben a kavicságyon, ha nem a talpfára lépett véletlenül, megbicsaklott a lába. Simára vasalt inge már vizes volt, zubbonyát azonban ki nem gombolta volna még perzselő melegben sem, hiszen az egyenruhát az előírásnak megfelelően kell viselni – végig begombolva a zubbony minden gombját. A nap meg egyre melegebben kezdett sütni, de neki sietnie kellett. Most már zubbonya is vizes lett, fekete nadrágját lassan a por belepte, magas szárú fekete cipőjére, amit este gyönyörűen kitisztított, vastag por telepedett. Sietett, s elhagyta a Rókus temetőt, ez Eged alján már érett a gyümölcs. A kertekben mosolygott rá a ropogós nyári alma, a csodás sárgabarack. De csak sietett, mert még el kell érnie Felnémeten a vonatot. Már rég túl volt az érseki fatelepen, hallotta csobogni a Zúgót, az egykori malom duzzasztójáról lehulló vizet, már látta Felnémet faluvégi házait, már csak egy kanyar, s meg is látja a vonatot, a végét, amelyre

mindenképpen fel kell kapaszkodnia. Rohant, rohant, s egyszer csak megpillantotta a vonatot, de még mindig előtte volt legalább egy fél kilométer. Verejtéke már ömlött az arcáról. S egyszer felpillantott, beérkezett az ellenvonat, majd egy sípszót hallott, de még mindig rohant, hogy elkapja a vonat utolsó lépcsőjét, s ott azután megpihenhet. Majd meghallotta a forgalmi szolgálatos füttyjelét, s zihálva, köpködve, zakatolva elindult az ő vonatja is Szarvaskő irányába, s most már tudta, bár már csak két-háromszáz méterre volt attól, el nem érheti. Mit tegyen? Vonat nincs. Szekeret ugyan kaphatna, de azt is csak inkább délután felé. Jobbról kitérült előtte a Vár-hegy, maga előtt a Berva hegyét látta, már át is szaladt a Felnémetet Felsőtárkánnyal összekötő makadám úton. A sorompót akkorra már az őr rég felnyitotta, s ő csak ment és ment.

– Most mit csináljak? – gondolkozott magában. – Ha nem igyekszem, s a vonat hamarabb ér Szarvaskőre, mint én, otthagya a kocsis. Gyorsította lépéseit, olykor szaladt is, még mindig a talpfákon vagy a sínek mentén ment, mert a Bükk lejtőin a legrövidebb utat a sínek mellett találja meg a gyalogos. Hát csak ment és ment. Éhes volt, ruhája, cipője egyre porosabb lett, sötétbarna, egyre gyérülő haját a por szürkévé varázsolta. A verejték meg hullott, hullott róla. Végig ment az Almárpatak völgyén, majd megpillantotta a szarvaskői vár meredek oldalát, elhaladt amellett is, már csak néhány száz méterre volt a szarvaskői állomás, látni ugyan még nem látta a vonatot, de az indítást jelző vasutas füttyét hallotta. Tehát már elindult. Most már nem is ez izgatta, hanem az a kocsi, amit elé küldtek.

– Ha nem érek oda időben, – gondolkodott – akkor Tata az öreg kocsis nem vár meg, s akkor azután gyalogolhatok egészen Leleszig – gondolkozott tovább a fiatalember. A kocsi nem várta meg, már az a por is leülepedett, amit a két ló meg a szekér kavart. A vonatnak meg a füstjét sem látta. S most már egyre égetőbben gondolt arra a leányra, aki reá várt ott Tarnaleleszen. Máriának hívták, de Macának becézték azt a leányt, akinek az édesanyja már egészen korán meghalt, édesapja meg akkor költözött a temetőbe, amikor leánykája nyolcéves lett, s most ott él a vele nagyjából egyidős nagybátyjaival, édesanyjának az öccseivel a tarnaleleszi kántorházban, a nagyapjánál, a helybeli igazgató kántortanítónál, Inczedy Antalnál.

A tarnaleleszi harangozó meghúzta reggel hatkor, ahogyan mindig szokta, a harangot. Hívta a falu népét vasárnap, hétköznap, ünnepnap a misére. Tata, az öreg kocsis meg felkászálódott nagy nehezen lovai mellől a dikóról, eligazította valahogyan takaróját, magára húzta ruháját, csizmáját, s odament a lovához, s elkezdte mondani a Miatyánkot. Közben hozta a lószerszámot, amit még az előző este fényesre tisztított fekete subickkal, s rátette előbb az egyik, majd a másik lova hátára. S közben-közben számtalan jelét adta annak, hogy lovait úgy szereti legalább, mintha gyerekei lennének, s még a Miatyánkot talán be sem fejezte, leg-

feljebb félbehagyta, s közben szólt a Fecskéhez, a Cokihoz, dédelgette simogatta őket. S akkor egyszer a kántorlak ajtaja nagyot nyikordult, s kilépett rajta sántikálva a féllábú kántor úr.

– Tata, te, indulsz-e már? Ne dédelgesd azokat a lovakat, hanem fogd be gyorsan őket a hintóba, s eredj a fiatalúrért, mert már így is megszakad a szíve az én árva unokámnak utána. Tata meg csak vezette ki a lovat, előbb az egyiket, azután a másikat. Befogta őket a hintóba. Eligazította a bakon a pokrócot, felkászálódott rá nagy nehezen, s elindult volna, de akkor még Kántor uram megállította.

– Aztán hajtsd azokat a lovakat, le ne késsed azt a vonatot, mert akkor az árva kisunokámmal gyűlik meg a bajod!

– No, gyí! Jézus segíj, Márja taszíj, oszt minden szentek tollyatok! – Így indult el az öreg lovaival mindig. Ez afféle palóc fohász volt, amit még néha tréfából, de legtöbbször komolyan az igazgató kántortanító úr is elismételt, ha maga hajtotta a két szép paripát. Tata akkor már-már a falu vége felé járt, legfeljebb fél hét volt, s tudta, hogy nagyon nagy távolságot kell a két lónak legyűrnie, hogy fél nyolc körül odaérjen Szarvaskőre. A lovak csak poroszkáltak, Tata meg nézelődött, csodálta az utat szegélyező csodaszép hegyeket, réteket, az olykor, olykor eliramló vadat, nyulat, fácánt, őzet. Ha nem zavarta a két ártatlan lovat, akkor a kocsis is csendesebben haladt, s a vad sem iramlott el olyan hirtelen.

Szarvaskőre időben beért. A vonat még ott sem volt, csak éppen pöfögését és zakatolását hallotta. Mindig kedve lett volna egy ilyen vasszekérre felülni, de neki soha nem adta meg azt a Teremtő. Ő csak faszekéren vagy nagynéha hintón közlekedhetett. Azután megállt a mozdony, s mögötte a fekete zárt kocsik sípolva, zötyögve fékeztek, s egyszer csak nagy zökkenéssel megállt az egész szerelvény. Tata meg csak leste, leste a vonatot, de figyelte a fiatal urat is. Magas szál alakját a sötét vasutas ruhában nem látta sehogyan sem. Már az állomás is üres volt, a főnök is bement az irodába, a fiatalúr meg nem jött. Látod-e, Fecske meg Coki, milyenek ezek a városi urak? Megígírik, hogy jönnek, én meg idehajtok veletek, ő meg nem gyön. Hát, oszt most mit kéne csinálni? No, várjunk még egy cseppet, hátha bement. Hátha ő is bement a főnök úrral az irodába! – gondolkozott az öreg kocsis. Várt, várt, de a fiatalúr csak nem akart kijönni.

– Tudod-e, mit, Fecske, meg Coki, hát gyerőnk haza, oszt inkább pihennyetek az istállóban, semmint itt epresszen el bennetek a forróság! De ha haza megyek, mit fog szólni a kisasszonyka? Olyan árva szeme van annak, hogy a legárvább árvának sincs külön.

S ezután gyengén megrántotta a gyeplőt, a lovak meg elindultak lassacskán, ahogyan Tatával már megszokták. Nem hajtotta a lovakat, azok csak ballagtak, ő meg közben el-elszundikált, mert a lovakkal éjszaka is van tennivaló. Ki kell ganajolni, tiszta szalmát kell hozni, ha meg összemocskolta volna magát, erős kefével meg

kell őket tisztítani, mint a sáros csizmát. Ezen az éjszakán meg különösképpen tisztán kellett megőrizni a lovakat, Fecskét meg Cokit, mert a kisasszonykához vendég jön, a fiatalúr, aki ugyan már többször is volt itt, csak éppen most nem találta meg vasutas létére a szarvaskői állomást.

Így gondolkodott az öreg, közben meg morogta, morogta az Üdvözlégyeket úgy, mintha attól a nap sem süttött volna oly forrón, meg mintha az út is gyorsabban eltelt volna. S be is hajtott az udvarba, jobbra a kántor úr fia lakott, középtűt az udvarban a dombon volt a kántorlak, elől az istálló, a disznóól, a tyúkok alvóhelye. Azok meg most is ott kaparásztak a trágyadomb körül, a kutyák meg szaladgáltak, egymással incselkedtek, s olykor a tyúkokat hajtották. Falusi csendélet volt ez a javából.

- Hát a fiatalurat hol hagytad, Tata? – kérdezte kántor uram.
- Nem gyött. Szegény lovakat meg Szarvaskőig oda-vissza is meggyalogoltattuk.
- Nem jött? Miért?
- Hát osztán asztat én honnan tudjam? No, gyere, Fecske, oszt beviszlek a hűvösbe!

Ennyi volt az egész. A kisasszonyka meg a hátsó szobából a függöny mögé bújva hallgatta a hírt, s abból az árva szeméből meg csak folyt meg folyt a könnye. A fiatalúr pedig, mikor már kisasszonykának a könnyei is elfogytak, Tata után vagy két órával, csatakosan, izzadtan, porosan, de zubbonyát még mindig teljesen begombolva megérkezett. Mindenki tudta, még Tata is, hogy lánykérőbe akart jönni a fiatalúr. De a lánykérésből hamarosan eljegyzés lett, azt meg néhány hónap múlva az esküvő követte. Így volt ez rendjén. Aztán megérkezett a gyermekáldás is. Elsőnek egy szép kis szőke leányka született, a második két évvel később még szőkébb lett, s az is csak lánynak született. Azután jött a harmadik, Endre nevet kapta, őt azonban már kétéves korában elvitte a mellhártyagyulladás. A negyediket, Istvánt már szíve alatt hordozta édesanyja, amikor a harmadikat temetnie kellett. Azután újabb négy esztendő, s megszületett az utolsó, akit szülei már nem mertek ugyanarra a névre kereszteltetni, mint a harmadikat, aki akkor már oda-fentről figyelte a család növekedését. Áldja meg ezért a Jóisten a szülőket, akik mindent megtettek a gyermekek jó neveltetéséért és neveléséért.

A kisasszony az édesanyám, a fiatalúr az édesapám volt, az alkalom pedig, amiről elkésett a fiatal úr, a lánykérés volt. De ha nem is pontosan abban az órában, amikor tervezték, de még aznap este valamikor az is megtörtént.

E számunk szerzői

- Aknay Tibor (1944) Budapest
Alföldy Jenő (1939) Kecskemét
András Zoltán (1934) Székelyudvarhely
Anga Mária (1955) Eger
Antal Attila (1956) Nyíregyháza
Barabás Zoltán (1953) Nagyvárad
Bárdos József (1949) Nagykőrös
Bene Zoltán (1973) Szeged
Bertha Zoltán (1955) Debrecen
Bíró József (1951) Budapest
Bíró Péter (1985) Eger
Bozók Ferenc (1973) Kecskemét
Csatáné Bartha Irénke (1941) Eger
Cseh Károly (1952) Mezőkövesd
Csontos Márta (1951) Sándorfalva
Deák-Sárosi László (1967) Budapest
Debreczeny György (1958) Budapest
Demeter József (1947) Ballószög
Demeter Lehel (1978) Kecskemét
Fazekas József (1946) Járdánháza
Fecske Csaba (1948) Miskolc
Fülöp Lajos (1932) Budapest
Gál Sándor (1937) Buzita
Gittai István (1946) Nagyvárad
Goron Sándor (1975) Nagyvárad
Hesz Tamás (1968) Budapest
Jelenits István (1932) Budapest
Kaló Béla (1954) Szuhogy
Kilián István (1933) Budapest
Kis Pál István (1951) Szekszárd
Kiss Benedek (1943) Budapest
Kiss Dávid (1992) Eger
Klujber Márta (1989) Eger
Kocsis Csaba (1959) Berettyóújfalu
G. Komoróczy Emőke (1939) Budapest
Konczek József (1942) Pomáz
ifj. Ködöböcz Gábor (1989) Eger
Lajtos Nóra (1977) Debrecen
Lászlóffy Csaba (1939) Kolozsvár
Lipcsei Márta (1943) Nagyvárad
Lőrincz György (1946) Székelyudvarhely
Németh István Péter (1960) Tapolca
Németh Péter Mikola (1953) Vác
Oláh József (1966) Micske
N. Pál József (1957) Nógrád
Pikó Árpád (1992) Eger
Radnai István (1939) Budapest
Renn Oszkár (1933) Eger
Sándor Mihály (1956) Debrecen
Serfőző Simon (1942) Miskolc
Stankovics Marianna (1965) Döbrönte
Suhai Pál (1945) Budapest
Szabó Andrea (1985) Budapest
Szabó Bogár Imre (1944) Miskolc
Szakolczay Lajos (1941) Budapest
Szekeres Mária (1948) Újrónafő
Szei Ernő (1938) Kisújszállás
Szűk Balázs (1960) Debrecen
Tornyai Gergő (1990) Eger
Sz. Tóth Gyula (1945) Budapest
Tóth Tamás (1965) Kishartyán
Verók Attila (1975) Eger
Vozáry Viktória (1980) Eger
Zsidó Ferenc (1976) Székelykeresztúr

A kötetben szereplő illusztrációk az Eventus Művészeti Középiskola tanárainak és diákjainak munkái.